

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1724
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/50
Karar Numarası : 2025/39
Başvuran : S.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- İzmir İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; sağlık sorunlarına ilişkin şikayetlerinin giderilmediği, ameliyat edilmesine ilişkin talebi olmasına rağmen talebinin karşılanmadığı, hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediği, işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı, kelepçeyle hastaneye sevk neticesinde bileklerinin yaralandığı, barındırıldığı koğuşun temiz olmadığı, temizlik malzemesi verilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ameliyat olması gerektiğini ancak sevk edilmediğinden ameliyatının gerçekleştirilmediğini,

b. Günde 9 adet ağrıkesici, 4 adet kas gevşetici ilaç içtiğini, sağlık durumunun iyi olmadığını,

c. İnfaz ve koruma memurları tarafından işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını, darp raporu aldırılmadığını, kelepçeyle hastaneye sevk edildiğini ve bileklerinin yaralandığını,

ç. Oda içi temizlik için talep ettiği temizlik malzemelerinin verilmediğini,

d. Koğuşta kalabalıklaşmanın söz konusu olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 8/5/2024 tarihinde Kuruma girişinin yapıldığı, kabul muayenesinin 9/5/2024 tarihinde gerçekleştirildiği, kabul muayenesinden sonra endokrinoloji polikliniğine sevk edildiği, bulaşıcı herhangi bir hastalık tespit edilmediği, Kurum aile hekimi tarafından toplamda 11 defa muayene edildiği, reçete yazıldığı, reçete edilen ilaçların temin edilerek kendisine teslim edildiği, hastaneye sevkini sağlandığı, çeşitli tarihlerde muayenesinin yapıldığı, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ameliyat olması gerektiği ile ilgili herhangi bir hekim raporu bulunmadığı,

b. Başvuranın 17/5/2024 tarihinde psikologla görüştüğü, anti-sosyal kişilik bozukluğunun tespit edildiği, 18/9/2024 psikologla tekrar görüştüğü, 3/7/2024 tarihinde ise göz polikliniğine sevk edildiği, gözlüklerinin temin edilerek başvurana teslim edildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

c. Başvuranın 28/5/2024 ile 28/8/2024 tarihlerinde Kurum müdürlüğüne yaptığı başvuru üzerine Kurum Müdürüyle görüşmesinin sağlandığı,

ç. Kurumda mevcut mahpus sayısının 1151 ve mahpuslara sağlanan toplam alanın 13.687 m² olduğu, başvuranın kaldığı koğuştta 37 kişinin barındırıldığı, başvuranın koğuştun içinde bulunan 11,07 m² büyüklüğe sahip tekli odada kaldığı, oda haricinde ortak yaşam ve kullanım alanının 186 m², açık havalandırma bölümünün ise 69,6 m² büyüklüğe sahip olduğu,

d. Mahpuslara oda temizliği için çamaşır suyunun günlük olarak su dolu kovalarına boşaltılmak suretiyle verildiği, yüzey temizleyici ve sıvı sabun tesliminin de sıklıkla ve talep halinde sürekli olarak yapıldığı, başvuranın 2 defa temizlik malzemesi talebinde bulunduğu ve bunların kendisine teslim edildiği, ped, sıvı el sabunu, çamaşır ve bulaşık deterjanlarının toplu olarak her ay düzenli olarak mahpuslara verildiği, iki ayda bir kişisel temizlik malzemelerinin (diş macunu, şampuan, el sabunu vb.) teslim edildiği,

e. Mahpuslara işkence ve kötü muamele yapılmasının söz konusu olmadığı, Kurumdaki bütün görevlilerinin mevzuat kapsamında görevlerini yerine getirdiği,

4. Muhatap İzmir İl Jandarma Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın iddiasıyla ilgili olarak muhakkik ataması yapıldığı,

b. Muhakkik raporu kapsamında başvuranın hastaneye sevkini gerçekleştiren Jandarma personelinden ve başvuran S.A.'dan ifade alındığı,

c. Başvuranın Jandarma personelinden herhangi bir şikayetinin olmadığını ifade ettiği, ifadesi alınan personelin gerçekleştirdiği iş ve işlemler hakkında herhangi bir ihlal tespit edilmediği belirtilmiştir.

5. Muhatap kurumların cevabi yazısına karşı başvuran tarafından herhangi bir cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari

yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

Başvuranın sağlık sorunları olmasına rağmen hastaneye sevk edilmediği, gerekli olmasına rağmen ameliyat edilmesinin engellendiği iddiasına ilişkin olarak;

14. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."

15. İşkence ve kötü muamele yasağı devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulamayacağını ifade etmekte olup bu doğrultuda devletlere negatif ve pozitif yükümlülük yüklemektedir.

16. Bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşiğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Wenerski/Polonya*, B. No: 44369/02, 20/1/2009, para. 58). AİHM'e göre, asgari şiddet düzeyi ve değerlendirilmesi göreceli ve değişkendir. Bu sebeple muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine, kimi zaman mağdurun cinsiyeti, yaşı, sağlık durumu gibi

hususlar göz önüne alınmak suretiyle bir değerlendirme yapılır (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 162).

18. *"İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir."* (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39)

19. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, *Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu*, Strazburg, 1993, s. 2).

20. AİHM, sözleşmecî bir devletin makamlarının, vatandaşların tümüne sağlamakla yükümlü oldukları tıbbi tedaviyi vermeyi reddederek bir kimsenin hayatını tehlikeye attıkları kanıtlandığında AİHS'in 3'üncü maddesi açısından sorun doğurabileceğini belirtmektedir (AİHM, *Kıbrıs/Türkiye* [BD], B. No: 25781/94, 12/5/2014, para. 219).

21. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir.

22. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azerbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83.) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B.No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106.) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

23. Yukarıdaki bilgiler ışığında, muhatap Kurumların cevabi yazıları ve ekleri incelendiğinde, başvuranın ameliyat edilmesi gereken bir rahatsızlığı bulunduğu halde ameliyat olmasının engellendiği iddiasını destekleyecek nitelikte sağlık kuruluşlarınca düzenlenmiş bir belgenin bulunmadığı, başvuranın Kurum aile hekimiyle birçok kez görüşürüldüğü, hastalığının teşhislerinin yapıp ilaç reçetelerinin düzenlendiği ve günlük olarak ilaçlarını alabildiğinin başvuranın kendisi tarafından da ifade edildiği, dolayısıyla başvuranın tıbbi yardıma erişim sağlayabildiği anlaşılmış ve gerekli olduğu halde hastaneye sevk edilmediği iddiasının soyut ve dayanaksız olduğu değerlendirilmiş olup, mezkur iddia bakımında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

Başvuranın kaldığı odada kalabalıklaşma sorunu olduğu iddiasına ilişkin olarak;

24. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (CPT, 2'nci Genel Rapor, Strazburg, 1992 s. 13).

25. Ceza infaz kurumlarında veya ceza infaz kurumlarının belirli bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, kendi içinde insanlık dışı muameleye veya fiziksel açıdan aşağılayıcı bir duruma sebebiyet verebilir (CPT, 2'nci Genel Rapor, s.13).

26. Çok kişilik oda için mahpus başına 4 metrekare (m²) yaşam alanı düşmelidir. (CPT, Ceza İnfaz Kurumlarında Mahkum Başına Düşen Yaşam Alanı: CPT Standartları Raporu, Strazburg, 2015, s. 3).

27. AYM, kişisel yaşam alanı büyüklüğünün asgari standardı karşılamaasının her zaman tek başına yeterli olmayacağını, bir mahpus için olan minimum 4 m²'lik yaşam alanının sağlandığı infaz kurumlarında tutma koşullarının diğer yönlerinin inceleneceğini; açık hava egzersizi, doğal ışık ve havaya erişim, havalandırma ve ısıtma sistemlerinin yeterliliği konusundaki eksikliklerin bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda ihlal kararı verilebileceğini ifade etmiştir (AYM, *Mustafa Kılıç*, B. No: 2019/32057, 20/7/2023, para. 25).

28. AİHM, mahpusların çoklu barınmasında yetersiz kişisel alan tahsis edildiği şikâyetlerine yönelik yaklaşımına açıklık getirmiştir. Mahkeme içtihadında yer alan, çoklu barınmada tutuklu başına 3 m²'lik zemin alanı standardını, Sözleşme'nin 3'üncü maddesi uyarınca ilgili asgari standart olarak teyit etmiştir. Bir tutuklu için mevcut olan kişisel alan, ceza infaz kurumlarındaki çoklu barınmada 3 m²'lik zemin alanının altına düştüğünde, kişisel alan eksikliğinin 3'üncü maddenin ihlal edildiği yönünde güçlü bir varsayım ortaya çıkacak ölçüde ciddi olduğunu belirtmiştir (AİHM, *Muršić/Hrvatistan [BD]*, B. No: 7334/13, 20/10/2016, para. 136 - 141, para. 101).

29. Somut olayda başvuran, bulunduğu bölümde kalabalıklaşma sorunu olduğunu iddia etmiştir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgeler incelendiğinde, başvuranın barındırıldığı çok kişilik koğuşta yer alan odasının 11,07 m² olduğu; oda haricinde ortak yaşam ve kullanım alanının 186 m², açık havalandırma bölümünün 69,6 m² büyüklüğe sahip olduğu, söz konusu ortak alanların toplamda 255,6 m²'ye tekabül ettiği, koğuşun 37 kişilik olduğu dikkate alındığında kişi başına düşen ortak yaşam alanının yaklaşık olarak 6,9m² olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca başvuran her ne kadar kalabalıklaşma sorunu olduğunu iddia etse de, açık havaya ve doğal ışığa erişim, havalandırma gibi konularda herhangi bir şikayette bulunmamıştır. Bu kapsamda başvurana hem barındırıldığı odada, hem de ortak yaşam alanında AYM ve CPT tarafından belirlenen 4 m²'lik, AİHM tarafından belirlenen 3 m²'lik asgari yaşam alanlarının üstünde bir alan sağlandığı, açık havaya ve havalandırmaya erişim konusunda herhangi bir şikayetin olmadığı, bu nedenlerle mezkûr iddia bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

Başvuranın işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı ve kelepçeyle hastaneye sevki nedeniyle bileklerinin yaralandığı iddiasına ilişkin olarak;

30. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

31. AİHM, kötü muamele konusundaki iddiaların uygun delillerle desteklenmesi gerektiğine işaret eder (AİHM, *Klaas/Almanya*, B. No: 15473/89, 22/9/1993, para. 30). *"İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince"*

ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir." (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161.; AİHM, *Labita/İtalya*, B. No: 26772/95, 6/4/2020 para. 121.) AİHM'e göre kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır (AİHM, *Tanlı/Türkiye*, B. No: 26129/95, 10/4/2001, para. 109.) ve deliller yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelere bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, *Subaşı ve Çoban/Türkiye*, B. No: 20129/07, 9/7/2013, para. 33).

32. AİHM, makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarımların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelere bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

33. AYM'ye göre kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Benzer bir kararında AYM, "*Kötü muamele konusundaki iddialar, uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir. Bu bağlamda kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır. Ancak bu uygun koşulların tespiti halinde bir kötü muamelenin varlığından bahsedilebilir.*" şeklinde bir yaklaşım sergilemiştir (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

34. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvurucular tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

35. Başvuranın işkence ve kötü muameleyle maruz kaldığına ilişkin iddiası, muhatap kurumların cevabi yazıları ve ilgili içtihat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; mezkûr iddianın soyut iddia niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği, ayrıca İzmir İl Jandarma Komutanlığınca düzenlenen muhakkik raporunda kelepçeye ilişkin olarak başvuranın herhangi bir şikayetinin olmadığını ifade ettiği anlaşıldığından kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın oda temizliği için talep etmesine rağmen temizlik malzemesi verilmediği iddiasına ilişkin olarak;

36. 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlünün barındırılması ve yatırılması*" başlıklı 63'üncü maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ışık, ısınma, havalandırma ve hijyen sağlanır."

37. "*Ceza infaz kurumlarının bütün bölümleri her zaman gerekli şekilde bakımlı ve temiz tutulmalıdır. Mahpuslar cezaevine kabul edildiklerinde kalacakları odalar veya diğer barınma alanları temiz olmalıdır. Mahpuslar, hijyen ve mahremiyetin gözetildiği sıhhi imkânlarla her an ulaşabilmelidirler. Genel hijyenin sağlanması için her mahpusun, iklime uygun sıcaklıkta ve mümkünse her gün, değilse*

haftada en az iki kez (veya gerekiyorsa daha sık olarak) banyo veya duş yapabilmesi için uygun tesisler sağlanmalıdır. Mahpuslar kendilerini, giysilerini ve kaldıkları yerleri temiz ve düzenli tutmalıdırlar. Mahpusların temizlik koşullarını yerine getirebilmeleri için cezaevi yetkilileri onlara tuvalet malzemeleri de dâhil olmak üzere genel temizlik gereç ve malzemelerini sağlamalıdırlar." (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, 11/1/2007, para. 19.)

38. Başvuran her ne kadar temizlik malzemelerine ulaşımının sağlanmadığını iddia etmişse de muhatap Kurumlar tarafından gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden, başvuranın farklı tarihlerde şampuan, bulaşık deterjanı, çamaşır deterjanı, sıvı el sabunu, diş fırçası, diş macunu gibi temizlik malzemelerine ulaşım sağladığı, buna ilişkin başvuran tarafından imzalanmış belgelerin bulunduğu, bu bağlamda temizlik için gerekli araç ve gereçlerin başvurana sağlandığı anlaşılmış olduğundan mezkur iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

39. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye